

شماره:

نام و نام خانوادگی:

کلاس: /

به نام خداوند جان آفرین حکیم سخن در زبان آفرین

اداره آموزش پرورش منطقه ۱۴ تهران

دیرستان

آزمون درس فارسی

نوبت اول دیماه ۱۴۰۲

پایه: ۵. زمان: ۹۰ دقیقه

تعداد صفحات: ۳ صفحه

" همانا با نام خدادل ها آرام می گیرد " (قرآن کریم)

ردیف	سوال	نمره
	قلمرو زبانی	
۱	معنای واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف- شفق آیین‌دار نجابتت ب- به ایشان مولع مباش پ- خواست کزان ورطه قدم در کشد ت- بر رقعہ من اطلاع یابد.	۱
۲	در گروه کلمات زیر فقط چهار واژه از نظر املائی نادرست هستند، درست آن‌ها را بنویسید. الف) نمط و شیوه ب) بشریت رهگزار ج) فرقت و وصلت د) تالع مسعود ی) هضیض و پستی ش) آسایش و فراق ن) فضل و رحمت	۱
۳	در عبارت‌های زیر کدام شکل املائی داخل کمانک درست است. ۰/۵ نمره الف- حق شناس باش خاصه (قرابت، غرابت) خویش را ب- و فلق (مهرابی، محرابی) که در آن نماز صبح شهادت (گزارده‌ای، گذارده‌ای).	۰/۷۵
۴	در کدام گزینه غلط املائی وجود ندارد؟ الف) دید یکی بهر خروشنده‌ای/سهمگنی، نادره جوشنده‌ای ب) غبار راهگزارت کجاست تا حافظ/ به یادگار نسیم صبا نگه دارد ج) خونت/ با خون بهایت حقیقت/ در یک تراز ایستاد. د) تا عالمیان بدانند که هرگز کید کایدان با خاست خداوند غیب‌دان برابر نیاید!	۰/۲۵
۵	نقش دستوری واژگان مشخص شده را بنویسید. برو ای گدای مسکین، در خانه علی زن که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را.	۰/۷۵
۶	با توجه به عبارت زیر بخش حذف شده و نوع حذف را بنویسید. درختان را دوست دارم/ که به احترام تو قیام کرده‌اند/ و آب را/ که مهر مادر توست.	۰/۵
۷	واژه‌های مشخص شده را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید. الف- به مجلس وزیر شدیم. ب- به گرمابه رویم تا شوخ از خویشتن بازکنیم	۰/۵

« ادامه سوالات در صفحه دوم »

۰/۷۵	<p>۸ زمان فعل در جملات زیر را به گزینه درست درست در ستون مقابل وصل کنید. (یک گزینه در ستون دوم اضافه است)</p> <table border="1" data-bbox="576 109 1492 367"> <tr> <td data-bbox="576 109 783 174">الف) چون بدوم سبزه در آغوش من</td> <td data-bbox="783 109 1492 174">۱- ماضی بعید</td> </tr> <tr> <td data-bbox="576 174 783 239">ب) بارها دستبرد زمانه جافی را دیده بود</td> <td data-bbox="783 174 1492 239">۲- ماضی ساده</td> </tr> <tr> <td data-bbox="576 239 783 304">ج) در فکر آن گودالم که خون تو را مکیده است</td> <td data-bbox="783 239 1492 304">۳- ماضی نقلی</td> </tr> <tr> <td data-bbox="576 304 783 367"></td> <td data-bbox="783 304 1492 367">۴- مضارع التزامی</td> </tr> </table>	الف) چون بدوم سبزه در آغوش من	۱- ماضی بعید	ب) بارها دستبرد زمانه جافی را دیده بود	۲- ماضی ساده	ج) در فکر آن گودالم که خون تو را مکیده است	۳- ماضی نقلی		۴- مضارع التزامی		
الف) چون بدوم سبزه در آغوش من	۱- ماضی بعید										
ب) بارها دستبرد زمانه جافی را دیده بود	۲- ماضی ساده										
ج) در فکر آن گودالم که خون تو را مکیده است	۳- ماضی نقلی										
	۴- مضارع التزامی										
۰/۷۵	<p>۹ نقش دستوری ضمیر پیوسته «ش» را در هر کدام از عبارتهای زیر مشخص کنید.</p> <p>الف) گفتمش <u>مباش</u> در پی آزار دیگری (ب) دیدمش <u>خرم</u> و خندان <u>قدح</u> باده به دست (ج) <u>چشمانش</u> به میدان نبرده خیره بود.</p>										
۰/۷۵	<p>۱۰ با توجه به عبارت « یقیناً روزگار گذران است. عمر گران بها را باید برای کسب دانش و آگاهی صرف کرد» به سؤالات زیر پاسخ دهید.</p> <p>الف) کدام واژه دو تلفظی است؟ (ب) کدام واژه صفت است؟ (ج) کدام واژه مضاف الیه است؟</p>										
قلمرو ادبی											
۰/۵	<p>۱۱ در بیت زیر کدام واژه آرایه استعاره دارد؟ منظور از این استعاره چیست؟</p> <p>در بن این پرده نیلوفری کیست کند با چو منی همسری</p>										
۰/۵	<p>۱۲ متن زیر را بخوانید سپس به پرسشها پاسخ دهید.</p> <p>«این قصه عجیبترین قصههاست؛ زیرا که در میان دو ضد جمع بود هم محنت بود هم شادی هم وفا بود هم جفا»</p> <p>الف- کدام آرایه سجع را پدید آوردهاند؟ (ب) یک آرایه تضاد را مشخص کنید.</p>										
۰/۲۵	<p>۱۳ کدام گزینه در مورد آرایه‌های بیت زیر کاملاً درست است؟</p> <p>«گفت: در این معرکه یکتا منم تاج سر گلبن و صحرا منم»</p> <p>الف) مراعات نظیر، تشبیه، کنایه (ب) تشبیه، جناس، تشخیص (ج) تشخیص، کنایه، تضاد (د) تضاد، جناس، مراعات نظیر</p>										
۰/۵	<p>۱۴ نام پدیدآورندگان این آثار را بنویسید. الف- قابوسنامه (ب) دیوار</p>										
۰/۵	<p>۱۵ در بیت زیر ردیف و قافیه را مشخص کنید. ۰/۵ نمره</p> <p>«هم مرگ بر جهان شما نیز بگذرد هم رونق زمان شما نیز بگذرد»</p>										
۰/۵	<p>۱۶ در بیت «گفتم: که بوی زلفت گمراه عالمم کرد گفتا: اگر بدانی هم اوت رهبر آید» کدام واژه آرایه ایهام را پدید آورده است؟</p>										
۱/۲۵	<p>۱۷ هر کدام از عبارتهای زیر را به آرایه درست آن در ستون مقابل وصل کنید.</p> <table border="1" data-bbox="386 1691 1412 1933"> <tr> <td data-bbox="386 1691 576 1740">الف) لیک چنان خیره و خاموش ماند/ کز همه شیرین سخنی گوش ماند</td> <td data-bbox="576 1691 1412 1740">۱- حسن تعلیل</td> </tr> <tr> <td data-bbox="386 1740 576 1789">ب) ما را سر باغ و بوستان نیست/ هر جا که تویی تفرج آن جاست</td> <td data-bbox="576 1740 1412 1789">۲- جناس</td> </tr> <tr> <td data-bbox="386 1789 576 1839">ج) درختان را دوست دارم/ که به احترام تو قیام کردهاند</td> <td data-bbox="576 1789 1412 1839">۳- تضاد</td> </tr> <tr> <td data-bbox="386 1839 576 1888">د) چه زخم چو نای هر دم، ز نوای شوق او دم/ که لسان غیب خوش تر بنوازد این نوا را</td> <td data-bbox="576 1839 1412 1888">۴- حس آمیزی</td> </tr> <tr> <td data-bbox="386 1888 576 1933">ن) در مملکت چو غرش شیران گذشت و رفت/ این عوعوی سگان شما نیز بگذرد</td> <td data-bbox="576 1888 1412 1933">۵- مجاز</td> </tr> </table>	الف) لیک چنان خیره و خاموش ماند/ کز همه شیرین سخنی گوش ماند	۱- حسن تعلیل	ب) ما را سر باغ و بوستان نیست/ هر جا که تویی تفرج آن جاست	۲- جناس	ج) درختان را دوست دارم/ که به احترام تو قیام کردهاند	۳- تضاد	د) چه زخم چو نای هر دم، ز نوای شوق او دم/ که لسان غیب خوش تر بنوازد این نوا را	۴- حس آمیزی	ن) در مملکت چو غرش شیران گذشت و رفت/ این عوعوی سگان شما نیز بگذرد	۵- مجاز
الف) لیک چنان خیره و خاموش ماند/ کز همه شیرین سخنی گوش ماند	۱- حسن تعلیل										
ب) ما را سر باغ و بوستان نیست/ هر جا که تویی تفرج آن جاست	۲- جناس										
ج) درختان را دوست دارم/ که به احترام تو قیام کردهاند	۳- تضاد										
د) چه زخم چو نای هر دم، ز نوای شوق او دم/ که لسان غیب خوش تر بنوازد این نوا را	۴- حس آمیزی										
ن) در مملکت چو غرش شیران گذشت و رفت/ این عوعوی سگان شما نیز بگذرد	۵- مجاز										
۱	<p>۱۸ اشعار زیر را از حفظ کامل کنید.</p> <p>الف) به علی شناختم من به خدا قسم خدا را</p> <p>ب) تا خار..... آویخته در دامن کوته نظری باشد،.....</p>										
« ادامه سؤالات در صفحه سوم »											

قلمرو فکری

	معنی و مفهوم اشعار و عبارات‌های زیر را به نثر روان بنویسید.	
۰/۵	الف- هر که داد از خویشتن بدهد از داور مستغنی باشد.	
۰/۵	ب- مردنی چنان غبطه بزرگ زندگانی شد.	
۰/۵	پ- تدبیر برادران بر خلاف تقدیر رحمان آمد.	۱۹
۰/۷۵	ت- دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای فرشته‌ات به دودست دعا نگهدارد.	
۰/۷۵	ث - ما را به انعام و اکرام به راه دریا گسیل کرد ، چنان که در کرامت و فراغ به پارس رسیدیم.	
۱	ج- ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع این گرگی شبان شما نیز بگذرد .	
	کدام گزینه با جمله « شرف المكان بالمکین » ارتباط معنایی بیشتری دارد؟	
۰/۲۵	الف) هر چه در سوی تو حسینی شد. (ب) بر تالابی از خون خویش ایستاده‌ای (ج) هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم. (د) عزمت، ضامن دوام جهان شد	۲۰
۰/۲۵	در عبارت « اثر غم و شادی پیش مردمان بر خود پیدا مکن » نویسنده بر کدام ویژگی اخلاقی تأکید دارد؟	۲۱
۰/۲۵	با توجه به عبارت « نیکو خو ، بهتر هزار بار از نیکو رو » ملاک ارزشمندی انسان چیست؟	۲۲
۰/۲۵	در عبارت متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را؟ شاعر حیرت و ناتوانی خود را از چه چیزی بیان می‌کند؟	۲۳
۰/۵	مفهوم کلی مصراع « آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام » را بنویسید.	۲۴
۰/۵	مفهوم عبارت « خلف صدق نیاکان هنرور خویش بود » را بنویسید.	۲۵
۰/۵	با توجه به بیت « نعره بر آورده، فلک کرده کر دیده سیه کرده شده زهره در » از درس چشمه، دو ویژگی <u>دریا</u> را بنویسید	۲۶
۰/۵	عبارت « گندم نمای جو فروش مباش » انسان را از چه کاری <u>بازمی‌دارد</u> ؟	۲۷
۰/۵	با توجه به بیت « صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی ز روی لطف بگویش که جا نگهدارد » باد <u>صبا</u> نماد چیست؟	۲۸
۰/۵	در بیت « بر تیر جور تان ز تحمل سپر کنیم؟ تا سختی کمان شما نیز بگذرد » مقصود از <u>سختی کمان</u> چیست؟	۲۹
موفقیت یعنی توفیق بندگی خدا موفق باشید.		